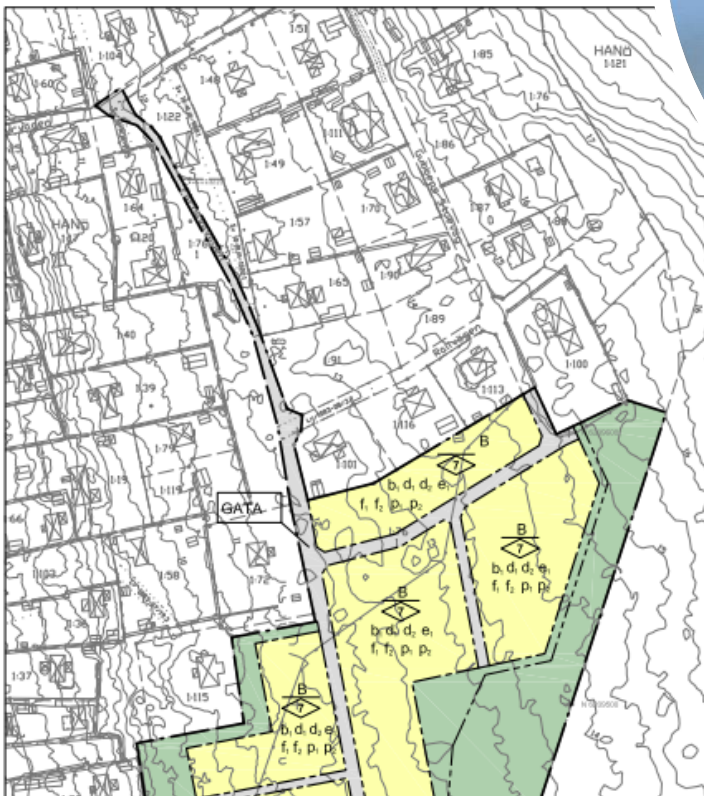

Ledande experter
för en levande värld.

PM

Artskyddsutredning för fåglar i samband med
detaljplan för del av Hanö 1:76, Sölvesborgs
kommun

Sigma Civil AB

Titel: Artskyddsutredning för fåglar i samband med detaljplan för del av Hanö 1:76, Sölvesborgs kommun

Version: 2

Datum: 2024-01-18

Uppdragsgivare: Annika Granath, Sigma Civil AB

Uppdragsnummer: 4151-02

Dokumentnamn: 4151-02_Artskydd_fåglar_ver2

Rapport genomförd av: Sofia Berg & Anders Esplund, EnviroPlanning AB

Rapport granskad av: Anders Esplund, EnviroPlanning AB

Rapport verifierad av: Sofia Berg, EnviroPlanning AB

Foto framsida: Lilla bilden: Törnsångare. Foto: Andreas Trepte, www.avi-fauna.info. Stora bilden: Plankarta (hämtad från Sölvesborgs kommun 2022).

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Artskyddsförordningen	2
2	Genomförande	3
2.1	Bedömning av områdets ekologiska kontinuitet för fåglar	3
2.2	Förslag på skyddsåtgärder	4
2.3	Avgränsning	4
3	Resultat.....	5
3.1	Berörda fågelarter.....	5
3.1.1	Fågelarternas livsmiljöer	5
3.2	Omgivande livsmiljöer och artförekomster	7
3.2.1	Natura 2000-området Hanö	7
3.2.2	Artens förekomster utanför planområdet.....	7
3.3	Bedömning om påverkan på kontinuerlig ekologisk funktion	10
3.3.1	Förslag på skyddsåtgärder	10
4	Slutsats.....	10
5	Referenser	11

1 Inledning

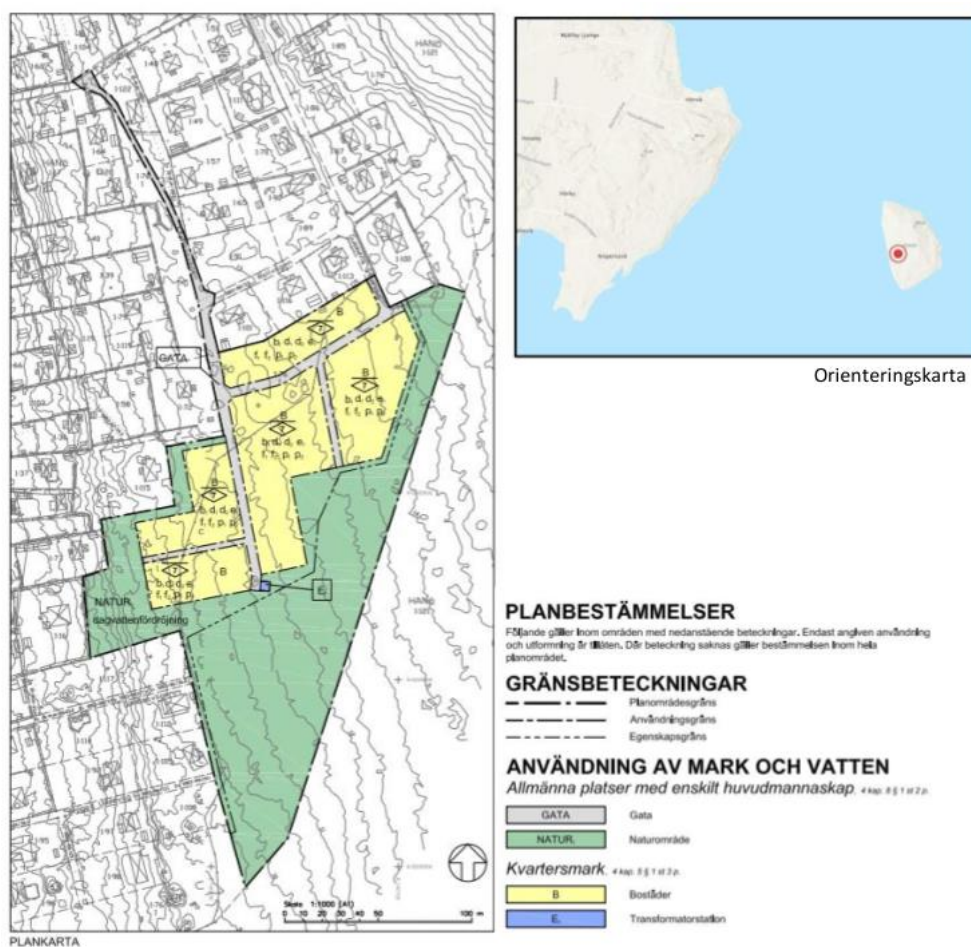
Sigma Civil AB arbetar i samarbete med Sölvesborg kommun med framtagandet av ny detaljplan för del av Hanö 1:76 (Figur 1 och 2). Syftet med detaljplanen är att möjliggöra uppförande av bostäder/fritidshus samt att pröva omfattning och utformning av sådan bebyggelse.

Planområdet är ca 3 ha stort och beläget ca 500 meter sydöst om Hanö fiskehamn. Planområdet avgränsas i öster och söder av Hanös naturreservat och av befintlig fritidshusbebyggelse i väster och norr (Figur 1).

EnviroPlanning AB har fått i uppdrag av Sigma Civil AB att ta fram en artskyddsutredning som visar om och hur artskyddet för kända fågelarter riskerar aktualiseras till följd av genomförande av detaljplanen.

Figur 1. Planområdet på Hanö. Detaljplanen angränsar mot Hanös naturreservat. Karta hämtad från Sigma Civil AB (2019).

Figur 2. Bild över antagande plankarta 2020-10-23. I övre högra hörnet visas en orienteringskarta. Hela plankartan finns att tillgå på kommunens hemsida (Sölvesborgs kommun 2022).

1.1 Artskyddsförordningen

Skyddade arter regleras av artskyddsförordningen (ASF 2007:845). Samtliga fågelarter i Sverige är skyddade genom 4§, vilket innebär att det är förbjudet att:

1. avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar,
2. avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon,
3. samla in vilda fåglars ägg, även om de är tomma, och
4. avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningssperiod, om inte störningen saknar betydelse för att
 - a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller
 - b) återupprätta populationen till den nivån.

Ny vägledande dom från EU (C-473/19 och C-474/19) säger vidare att ett områdes kontinuerliga ekologiska funktion (KEF) inte får förstöras för arter som är strikt skyddade enligt ASF §4 och 4a§, vilket kan ske genom en direkt åtgärd eller genom gradvis försämring av livsmiljön. Detta skiljer sig från tidigare bedömningar av artskydd som antog att artskyddet aktualiserades först om artens gynnsamma bevarandestatus påverkades. EU-domen innebär att en strikt skyddad art är skyddad oavsett dess gynnsamma bevarandestatus.

2 Genomförande

Artskyddsutredningen för fåglar inom området för detaljplanen för del av Hanö 1:7, har genomförts med följande moment:

- ◆ Med hjälp av revirkarteringen av fåglar (Sigma Civil AB 2019) samt förslag på detaljplan (Figur 1) bedömdes påverkan enligt följande:
 - ◆ Om livsmiljöer för respektive fågelart riskerar att påverkas vid genomförandet av planen.
 - ◆ Om den kontinuerliga ekologiska funktionen (KEF) för fåglar riskerar att brytas vid genomförande av planen som en följd av eventuell förlust av livsmiljöer inom planområdet.
 - ◆ Om individer av fåglar riskerar att skadas eller dödas vid genomförandet av planen.
- ◆ Utifrån resultaten presenteras även förslag på skyddsåtgärder i syfte att minimera påverkan på de skyddade arterna och för att ej aktualisera artskyddet för desamma.

2.1 Bedömning av områdets ekologiska kontinuitet för fåglar

För att bedöma om den kontinuerliga ekologiska funktionen för de olika fågelarterna riskerar att brytas i samband med åtgärder inom planområdet kommer livsmiljöer för arterna i det omkringliggande landskapet att studeras. I bedömningen tas även hänsyn till om arterna är välspredda i omgivningen utifrån observationer på artportalen.

Inarbetade skyddsåtgärder i detaljplanen kommer också utgöra grund för bedömningen om artskyddet riskerar att aktualiseras. En sådan inarbetad skyddsåtgärd är hur området är planlagt avseende ytor för bostäder respektive naturmark.

Underlaget kommer möjliggöra för bedömning om planområdet utgör en betydande lokal för arten i jämförelse med omgivningen.

2.2 Förslag på skyddsåtgärder

I de fall en art bedöms påverkas negativt av föreslagen detaljplan kommer skyddsåtgärder presenteras i syfte att minska den negativa påverkan. Skyddsåtgärder syftar dels till att minska risken att individer skadas eller dödas, dels till att säkerställa att arten kan fortleva i livskraftiga bestånd i närområdet.

2.3 Avgränsning

Denna artskyddsutredning avgränsas till de fåglar som nyttjar detaljplaneområdet för häckning. Arter som förekommer i reservatet, eller i byn, kommer ej utvärderas i denna rapport.

De arter som avgränsas bort är följande (motivering hämtad från Sigma Civil AB 2019):

- ◆ Gråtrut (påträffades med flera individer på reservatsområdet och häckar enligt uppgifter i en koloni på södra delen av ön).
- ◆ Stare (påträffades förutom i byn även på det inventerade området. Starar använde främst området efter häckning som rastplats då både adulta och juvenila fåglar rastade i flock).
- ◆ Stenskvätta (påträffades med flera par på reservatet och har enligt uppgift ökat avsevärt de senaste åren. Flera par observerades strax utanför det inventerade området, inne i reservatsområdet).

3 Resultat

3.1 Berörda fågelarter

Revirkarteringen av fåglar, som utfördes 17 april till 15 juni 2019, identifierade 21 revir av 7 arter inom planområdet. Arterna som påträffades med revir var bofink, gulspurv, härmsångare, koltrast, lövsångare, näktergal och törnsångare (Tabell 1) (Sigma Civil AB 2019). Utöver dessa arter har även hornuggla rapporterats på artportalen med framgångsrik häckning år 2019 och 2020.

Tabell 1. Förekommande fågelarter med revir inom planområdet. NT står för nära hotad och ASF för Artskyddsförordningen. Data över antal revir är hämtade från Sigma Civil AB 2019.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistad	Skydd	Revir
Bofink	<i>Fringilla coelebs</i>		4§ ASF	3
Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	NT	4§ ASF	1
Hornuggla	<i>Asio otus</i>	NT	4§ ASF	*
Härmsångare	<i>Hippolais icterina</i>		4§ ASF	2
Koltrast	<i>Turdus merula</i>		4§ ASF	2
Lövsångare	<i>Phylloscopus trochilus</i>		4§ ASF	5
Näktergal	<i>Luscinia luscinia</i>		4§ ASF	4
Törnsångare	<i>Curruca communis</i>		4§ ASF	3

* Hornuggla observerades ej i samband med revirkarteringen men arten är rapporterad på artportalen med framgångsrik häckning år 2019 och 2020.

3.1.1 Fågelarternas livsmiljöer

Nedan presenteras en kort beskrivning av fågelarternas livsmiljöer.

Bofink - livskraftig (LC)

Bofinken förekommer i stort sett i hela landet, men mer sparsamt i de inre delarna av Norrland. Arten häckar gärna i trädgårdar, parker och skogar, främst löv- och blandskog. Bofinken är tillsammans med lövsångaren Sveriges vanligaste fågel. (Fågeln.se). Det finns inga tecken på betydande populationsförändring (SLU Artfakta).

Gulspurv - nära hotad (NT)

Gulspurv häckar i olika typer av öppna miljöer med inslag av träd och buskar. Talrikast är arten i anslutning till jordbruksmarker i södra och mellersta Sverige samt utmed norrlandskusten. Den är också vanlig på hyggen (särskilt sådana med enstaka kvarlämnade träd), kraftledningsgator och andra öppna eller halvöppna områden, dock helst i närheten av odlingsmarker. Den är en av de talrikaste fågelarterna på jordbruksmark, särskilt i mellanbygderna. En

minskning av populationen pågår eller förväntas dock ske. Minskningen avser antalet reproduktiva individer. Orsakerna till minskningen är okända men kan ha med rationalisering och ändrade brukningsmetoder inom jordbruket att göra. (SLU Artfakta).

Härmsångare – livskraftig (LC)

Härmsångaren är vanligast förekommande i de södra kustlandskapen men förekommer även längre norrut. Arten häckar i tätvuxen lövskog, alkärr, parker och lummiga trädgårdar. Populationen är ökande. (SLU Artfakta).

Koltrast – livskraftig (LC)

Koltrast häckar i skogar, parker och trädgårdar. Den förekommer i hela landet upp till Lycksele lappmark och södra Norrbotten. Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. Populationen har vuxit med 28–45 % de senaste 30 åren, men varit stabilt de senaste 15 åren (tre generationer).

Lövsångare – livskraftig (LC)

Lövsångare häckar i skogar, främst löv- och blandskogar, samt dungar, buskmarker och trädgårdar. Lövsångaren är tillsammans med bofinken Sveriges vanligaste fågel (Fågeln.se). Den förekommer över hela landet. Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. (SLU Artfakta).

Näktergal – livskraftig (LC)

Näktergal häckar i lövskog, parker och trädgårdar med tät undervegetation samt i buskrika våtmarker. Den förekommer i kustlandskapen i södra och mellersta Sverige samt omkring de stora sjöarna, sparsamt även längs Norrlandskusten till södra Västerbotten. Det föreligger indikation på eller misstanke om populationsminskning. Minskningen avser antalet reproduktiva individer. Under de senaste 10 åren (tre generationer) har förelegat betydande variationer mellan åren vilket medför svårigheter att fastställa någon trend. (SLU Artfakta).

Törnsångare – livskraftig (LC)

Törnsångare häckar i busksnår och skogsbryn i öppna, ofta högrötsrika marker. Den förekommer i södra och mellersta Sverige samt längs Norrlandskusten. Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. (SLU Artfakta).

Hornuggla – nära hotad (NT)

Hornuggla häckar i många olika miljöer så länge det finns tillgång till öppna marker med god tillgång på gnagare. Arten tar vanligen andra fågelarters bon, bland annat kråka, sparvhök och ormvråk, i anspråk för sin häckning. Arten finns i hela landet utom norra Norrlands fjällmarker. Hornuggla är relativt oskygg och häckar ofta i närheten av människor på landsbygden. Häckning sker dock sällan i urban miljö då arten är beroende på lämpliga marker för födosök. Hornugglan är en av våra vanligaste ugglearter och klassades som livskraftig (LC) fram till klassningen 2020 bedömdes arten ha minskat med 25 % under de senaste 18 åren vilket medförde klassningen nära hotad (NT). De

största hoten mot arten utgörs av intensifiering av jordbruket som medför en minskning av smånagarpopulationer (SLU Artfakta).

3.2 Omgivande livsmiljöer och artförekomster

3.2.1 Natura 2000-området Hanö

Detaljplaneområdet angränsar på dess östra sida till Hanö naturreservat, tillika Natura 2000-området Hanö (SE0410158). I Bevarandeplanen för Hanö anges att områdets natur karaktäriseras av urbergshällar som stupar brant mot havet i de nordöstra delarna. Mot väster och söder blir profilen flackare och öppna gräsmarker, buskmarker och lövskogar tar vid. Torra, stenbundna marker dominerar, men i söder finns även några mindre våtmarker. Utpekade naturtyper i området är:

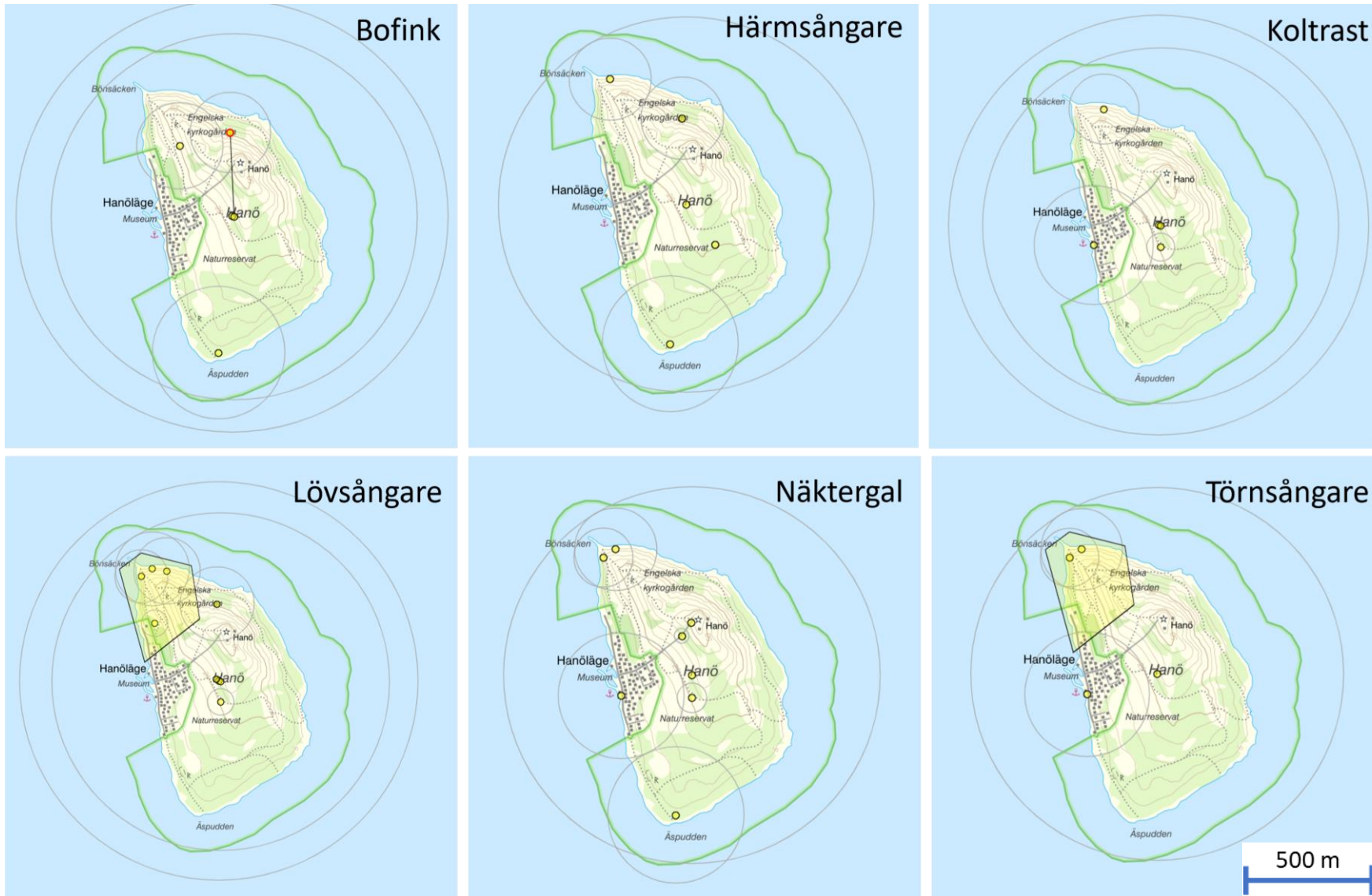
- 1170 - Rev
- 6270 - Silikatgräsmarker
- 8230 - Hällmarkstorräng
- 9160 - Näringsrik ekskog

Av dessa utgör 6270, 8230 och 9160 lämpliga livsmiljöer för de berörda fågelarterna och dess sammanlagda area är cirka 130 ha (Länsstyrelsen Blekinge län 2016). Utöver dessa utpekade livsmiljöer finns här även andra biotoper som fungerar som livsmiljö för de berörda fågelarterna, exempelvis lövblandad barrskog, triviallövskog och tallskog (Naturvårdsverket 2022). Områdets totala area är 247,7 ha.

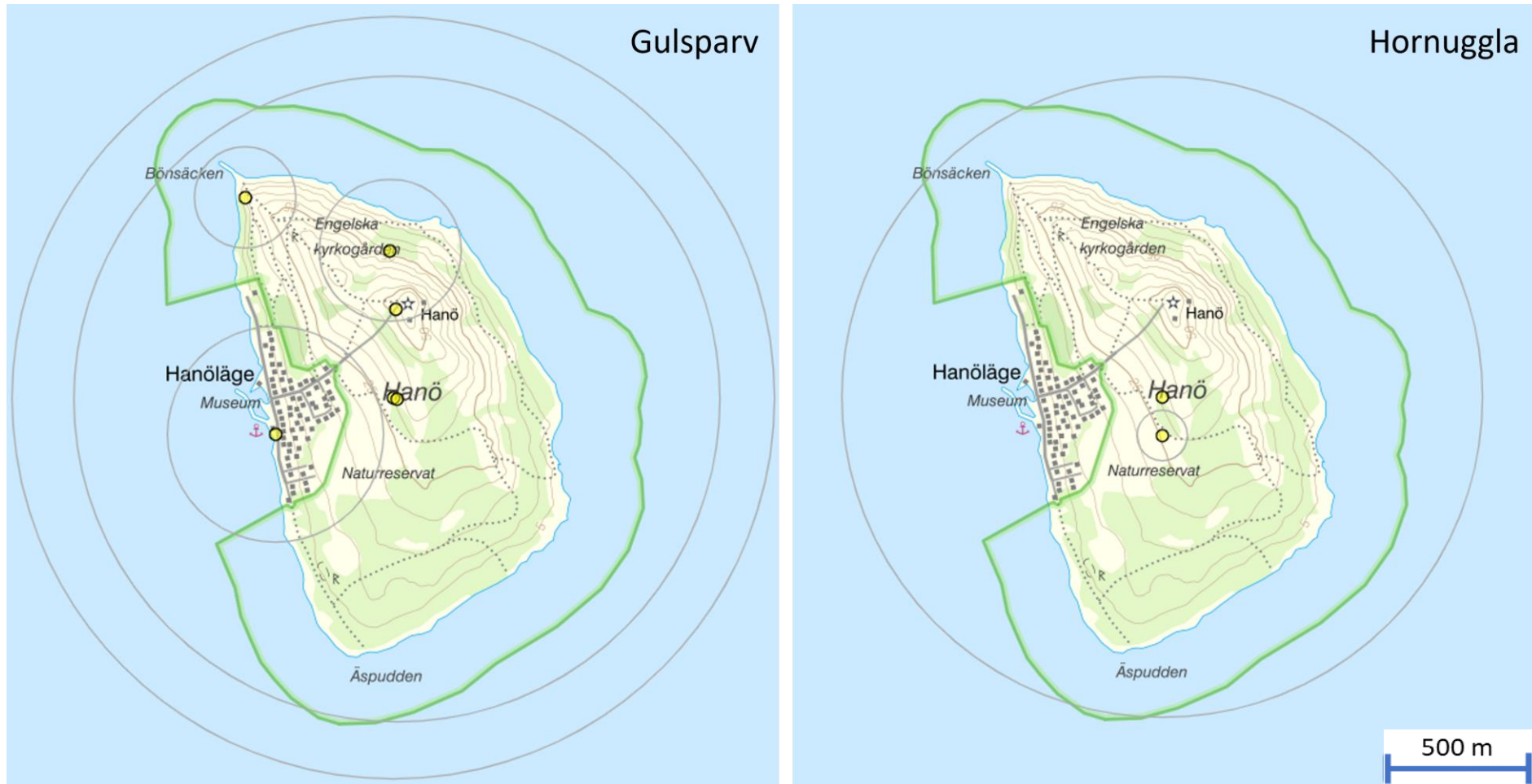
3.2.2 Artens förekomster utanför planområdet

De sju fågelarter som har revir inom detaljplaneområdet samt hornugglan finns spridda på Hanö, enligt uppgifter från Artportalen, period 2013–2023. Figur 3 visar kartbilder över rapporteringar av respektive art på Hanö. Samtliga arter finns rapporterade senast år 2022 på ön. Förekomster av gulsparv och hornuggla visas på karta i Figur 4.

Observera att data på kartorna i Figur 3 och 4 kommer från rapporteringar från Artportalen, vilket innebär att data fungerar som en indikation på arternas förekomster. Vanliga arter, som exempelvis bofink, lövsångare och koltrast tenderar att vara underrapporterade vilket i sådana fall innebär att kartorna visar en "lägsta" nivå av arternas förekomster.

Figur 3. Rapporterade förekomster av bofink, härmsångare, koltrast, lövsångare, näktergal och törnsångare, på Hanö under tidsperioden 2013–2023. Källa Artportalen.

Figur 4. Rapporterade förekomster av gulsparv och hornuggla, på Hanö under tidsperioden 2013–2023. Källa Artportalen.

3.3 Bedömning om påverkan på kontinuerlig ekologisk funktion

Det är främst detaljplaneområdets norra och mittersta delar som planeras för bebyggelse, medan områdets södra och östra delar kommer få planbestämelsen natur (Figur 2). Ett ianspråktagande av mark för bostäder innebär att delar av de buskrika markerna försvinner i områdets norra del. Inarbetade skyddsåtgärder, genom att en stor del av marken inom detaljplaneområdet planläggs som natur, i kombination med att detaljplaneområdet angränsar till Hanös naturreservat, resulterar i att tillgänglig livsmiljö för de berörda fågelarterna kommer finnas kvar i den direkta närheten, trots ett genomförande av planen.

Den livsmiljö som försvinner har i huvudsak samma karaktär som övrig mark inom planområdet, med låg undervegetation och täta buskar. Endast i utkanten av området finns högre träd (Sigma Civil AB). Dessa buskrika marker är även utmärkande för delar av Hanös naturreservat, vilket således hyser funktionella livsmiljöer för samtliga berörda fågelarter (se avsnitt 3.2.1).

Sammantaget bedöms ej områdets kontinuerliga ekologiska funktion för någon av fågelarterna att brytas. Detta genom arternas livsmiljöer finns representerade både inom och i direkt anslutning till detaljplaneområdet.

3.3.1 Förslag på skyddsåtgärder

För att undvika att riskera skada eller döda individer eller ägg rekommenderas följande skyddsåtgärd:

- ◆ Avverkning av buskar och träd sker utanför tiden för fåglars huvudsakliga häckningsperiod (1 april-15 aug).

4 Slutsats

Ett genomförande av detaljplanen kommer ta ett visst markanspråk som idag kan nyttjas som häckningsmiljö för fåglar, där gulspårven och hornugglan är de enda arterna som idag är upptagna på rödlistan som nära hotad (NT). Resterande fågelarter som har revir i området är livskraftiga (LC). Det markanspråk som tas i anspråk bedöms dock ej inverka på områdets kontinuerliga ekologiska funktion för arterna eftersom det sammantaget finns stora arealer av lämpliga livsmiljöer kvar, dels inom planområdet, dels dikt an planområdet åt väster (Hanö naturreservat).

Denna artskyddsutredning visar att ett genomförande av planen är möjlig ur ett artskyddsperspektiv men att skyddsåtgärder i form av tidsrestriktioner för avverkning av buskar och träd behövs för att undvika att aktualisera artskyddet för fåglar (4§ punkt 1 oh 2 ASF).

5 Referenser

Artportalen. <https://www.artportalen.se/ViewSighting/SearchSighting>

Artskyddsförordning (2007:845). https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/artskyddsforordning-2007845_sfs-2007-845/

Fågeln.se. En fågelbok på nätet. <https://www.fageln.se/>

Länsstyrelsen Blekinge län (2016). Bevarandeplan för Natura 2000-område SE0410158 Hanö. Diarienummer 511-3120-2016.

Naturvårdsverket (2022). Skyddad natur. <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/sknat/?nvrid=2047679>

Sigma Civil AB (2019). Fåglar på Hanö – Revirkartering. Detaljplan Hanö, Sölvesborg kommun. RAPPORT 61134. Version 1.0. 2019-07-05

SLU Artdatabanken (2020). Rödlistan 2020. <https://www.artdatabanken.se/globalassets/ew/subw/artd/6-publikationer/31.-rodlista-2020/rodlista-2020.pdf>

Sölvesborg kommun (2022). Detaljplan för del av Hanö 1:76. Detaljplan för del av Hanö 1:76 - Sölvesborgs kommun (solvesborg.se)

enviro
planning

*Ledande experter
för en levande värld.*